

Hotti

10.5.2006

KUNNALLINEN TERVEYDENHUOLLON TÄYDENNYSKOULUTUS VUONNA 2005

Lainsäädännön muutokset voimassa pari vuotta

Terveydenhuollon henkilöstön täydennyskoulutusta koskeva kansanterveyslain 41 §:n ja erikoissairaanhoidonlain 10 §:n muutokset (992-993/2003) sekä sosiaali- ja terveysministeriön asetus (1194/2003) ovat olleet voimassa vuoden 2004 alusta lähtien. Säännösten mukaan työnantajan tulee huolehtia siitä, että terveydenhuollon henkilöstö osallistuu peruskoulutuksen pituudesta, työn vaativuudesta ja toimenkuvasta riippuen riittävästi heille järjestettyyn täydennyskoulutukseen. Vastaava lainsäädäntö sosiaalitoimen osalta tuli voimaan 1.8.2005.

Täydennyskoulutuksella tarkoitetaan täydennyskoulutusasetuksen 1 §:n mukaan kaikkea sellaista suunnitelmallista koulutusta, jonka tarkoituksena on ylläpitää ja lisätä henkilöstön ammattitaitoa ja osaamista sekä tukea terveydenhuollon toimintaa. Työhön perehdytystä ja työnohjausta eikä esimerkiksi lääkäreiden meetingeja tai osastokokouksia tms. ei lasketa mukaan täydennyskoulutukseen.

Täydennyskoulutusta koskevan lainsäädännön keskeinen sisältö, määritelmät ja ohjeet valtakunnallisesti seurattavista ja tilastoitavista tiedoista käyvät ilmi Kunnallisen työmarkkinalaitoksen yleiskirjeestä 11/2004.

Täydennyskoulutustietoja seurataan vuosittain

Sosiaali- ja terveysministeriön asetuksessa edellytetään, että terveydenhuollon toimintayksiköt seuraavat täydennyskoulutuksen toteutumista, täydennyskoulutukseen osallistumista siitä aiheutuvia kustannuksia osana terveydenhuollon toimintayksiköiden seurantajärjestelmiä, esimerkiksi henkilöstökoulutusrekisterin ja henkilöstöraportin avulla.

Kunnallisen työmarkkinalaitoksen tehtävänä on kerätä toimintayksiköiden seurantatietojen pohjalta vuosittain terveydenhuollon henkilöstön täydennyskoulutusta koskevat määrälliset ja kustannustiedot sekä raportoida kehityksestä. Tiedot kerättiin ensimmäistä kertaa kalenterivuoden 2004 osalta. Tämä muistio koskee terveydenhuollon kalenterivuoden 2005 täydennyskoulutustietoja. Sosiaalitoimen osalta täydennyskoulutustiedot kerätään ensimmäistä kertaa kalenterivuodelta 2006.

Kunnallinen työmarkkinalaitos keräsi vuoden 2005 terveydenhuollon täydennyskoulutusta koskevat tiedot kuntiin ja kuntayhtymiin tammikuussa 2006 lähettämällään nettitiedustelulla. Yhteenveto tiedustelun tuloksista sekä tiedustelulomake ovat muistion liitteissä 1 ja 2.

Kuten edelliselläkin kerralla, tiedustelu aiheutti kuntayksiköissä paljon työtä ja viimeiset vastaukset saatiin vasta toukokuussa. Kuntien ja kuntayhtymien valmiudet ilmoittaa täydennyskoulutustiedot olivat kuitenkin edellisvuodesta parantuneet. Vuosien 2004 ja 2005 tiedustelujen tulokset eivät ole tämän takia täysin vertailukelpoisia keskenään. Vuoden 2004 tietojen osalta kirjanpito- ja seurantajärjestelmät olivat vielä useissa kunnissa ja kuntayhtymissä varsin puutteelliset ja keskeneräiset. Edelleenkin seurantajärjestelmissä on parantamisen varaa. Ongelmia tuottaa erityisesti sisäisten koulutustilaisuuksien sekä kustannustietojen kerääminen ja raportointi.

Hotti

10.5.2006

Täydenniskoulutuksen piiriin kuuluva henkilöstö

Seurantavelvoite koskee perusterveydenhuoltoa mukaan lukien hammashoito sekä erikoissairaanhoidon. Se ei siis koske esimerkiksi eläinlääkäreitä tai vanhainkodeissa työskentelevää terveydenhuoltohenkilöstöä. Niissä kunnissa ja kuntayhtymissä, joissa sosiaali- ja terveydenhuolto on yhdistetty, oli vaikeuksia ilmoittaa täydenniskoulutustiedot pelkästään terveydenhuollon osalta.

Tilastokeskuksen kunta-alan palkkatilaston mukaan lokakuussa 2004 terveydenhuollon henkilöstöä työskenteli 297 kunnassa tai kuntayhtymässä yhteensä 129 000 henkilöä. Tiedusteluun vastanneista 230 kuntaa tai kuntayhtymää ilmoitti palveluksessaan olevan terveydenhuollon henkilöstöä yhteensä 120 000 henkilöä. Vastausprosentiksi tuli siten 77 ja tiedustelu kattaa 93 % koko kunta-alan terveydenhuollon henkilöstöstä.

Täydenniskoulutukseen osallistui lähes 80 % henkilöstöstä

Selvityksen mukaan vuonna 2005 täydenniskoulutukseen osallistui lähes 80 % terveydenhuollon koko henkilöstöstä. Ammattiryhmittäin tarkasteltuna eniten täydenniskoulutusta annettiin lääkäreille, hammaslääkäreille ja muulle yliopistokoulutetulle sosiaali- ja terveydenhuoltohenkilöstölle.

Täydenniskoulutukseen osallistuneiden määrä on kasvanut kaikissa kyselyn piiriin kuuluvissa terveydenhuollon ammattiryhmissä. Vuonna 2004 täydenniskoulutukseen osallistui noin kaksi kolmasosa henkilöstöstä. Osa täydenniskoulutukseen osallistuneiden määrän kasvusta tosin johtunee siitä, että täydenniskoulutustiedot on pystytty keräämään kattavammin vuodelta 2005 kuin vuodelta 2004.

Taulukko 1: Täydenniskoulutukseen osallistuneiden lukumäärä vuonna 2005

Ammattiryhmä	Koko henkilöstön lukumäärä	Täydenniskoulutukseen osallistuneet:	
		Lukumäärä	%-osuus
Lääkärit ja hammaslääkärit	12 602	11 915	94,5
Sosiaali- ja terveysalan ammattikorkeakoulu- tai opistoasteen tutkinto (mm. sairaanhoitajat)	48 346	41 531	85,9
Sosiaali- ja terveysalan perustutkinto tai kouluasteen tutkinto (mm. perushoitajat)	27 300	18 852	69,1
Yliopistokoulutettu muu terveydenhuoltohenkilöstö (mm. psykologit)	4 024	3 546	88,1
Muu henkilöstö (mm. tuki-, toimisto- ja tietopalveluhenkilöstö)	27 490	16 921	61,6
Kaikki yhteensä	119 762	92 765	77,5

Hotti

10.5.2006

Täydennyskoulutusta keskimäärin 4,3 päivää/koulutukseen osallistunut

Täydennyskoulutukselle ei ole asetettu sen enempää vähimmäis- kuin enimmäismääriä. Koulutuksen tarve voi vaihdella vuosittain mm. työyhteisön toimintojen kehittämisvaiheesta ja henkilön ammatillisesta koulutuksesta ja tehtävästä riippuen huomattavastikin puoleen tai toiseen. Valtioneuvoston 11.4.2002 antamassa periaatepäätöksessä terveydenhuollon tulevaisuuden turvaamiseksi on todettu, että keskimäärin 3-10 täydennyskoulutuspäivää vuodessa voidaan pitää yhtenä täydennyskoulutuksen lähtökohtana.

Täydennyskoulutuspäivät tuli ilmoittaa työpäivinä ja vajaat työpäivät tuli summata kokonaisiksi päiviksi. Tiedustelun mukaan täydennyskoulutuspäiviä oli vuonna 2005 keskimäärin 4,3 yhtä koulutuksessa ollutta henkilöä kohden laskettuna. Täydennyskoulutuspäiviä oli keskimäärin eniten lääkäreillä, hammaslääkäreillä sekä yliopistokoulutetulla muulla terveydenhuoltohenkilöstöllä. Vuonna 2004 täydennyskoulutusta annettiin keskimäärin 4,2 päivää osallistujaa kohden.

Taulukko 2: Täydennyskoulutuspäivien määrä keskimäärin koulutuksessa ollutta henkilöä kohden vuonna 2004 ja 2005

Ammattiryhmä	Täydennyskoulutuspäiviä keskimäärin/koulutettu	
	v. 2004	v. 2005
Lääkärit ja hammaslääkärit	6,8	7,0
Sosiaali- ja terveysalan ammattikorkeakoulu- tai opistoasteen tutkinto (mm. sairaanhoitajat)	4,5	4,7
Sosiaali- ja terveysalan perustutkinto tai kouluasteen tutkinto (mm. perushoitajat)	2,9	3,0
Yliopistokoulutettu muu terveydenhuoltohenkilöstö (mm. psykologit)	6,0	6,1
Muu henkilöstö (mm. tuki-, toimisto- ja tietopalveluhenkilöstö)	2,8	2,7
Kaikki keskimäärin	4,2	4,3

Täydennyskoulutuksen välittömät kustannukset yli 36 miljoonaa euroa – koulutusajan palkat lisäksi 74 miljoonaa euroa

Kokonaiskustannuksiin tuli tiedustelussa laskea mukaan täydennyskoulutuksesta aiheutuneet välittömät kulut eli kurssimaksut, kouluttajien palkkiot, päivärahat, matka- ja majoituskulut sekä mahdollisten sijaisten palkat. Kustannuksiin ei laskettu täydennyskoulutukseen osallistuvan henkilöstön koulutusajan palkkoja. Tiedustelulomakkeella kustannustiedot pyydettiin ilmoittamaan kokonaiskustannuksina. Niitä ei siis tarvinnut eritellä ammattiryhmittäin.

Vaikkakin täydennyskoulutuksen kustannukset pystyttiin ilmoittamaan kattavammin vuodelta 2005 kuin vuodelta 2004, tulee niihin suhtautua varauksella. Se mitä kustannuksiin

Hotti

10.5.2006

oli laskettu mukaan, vaihteli edelleen suuresti. Suuressa osassa vastauksista sijaisten palkat puuttuivat ilmoitetuista kustannuksista kokonaan. Osassa kustannuksissa saattoi olla mukana vain kurssimaksut, osa ei pystynyt ilmoittamaan matkakuluja jne.

Tiedustelun mukaan täydennyskoulutuksen välittömät kustannukset olivat keskimäärin henkilöä kohden laskettuna 390 euroa vuonna 2005. Vuonna 2004 vastaava luku oli keskimäärin 348 euroa/henkilö. Kustannukset on laskettu vain niiden kuntien ja kuntayhtymien osalta, jotka ovat ilmoittaneet sekä täydennyskoulutukseen osallistuneiden lukumäärän että siitä aiheutuneet kustannukset. Jos näin saadut keskimääräiset kustannukset henkilöä kohden kerrotaan kaikkien täydennyskoulutukseen osallistuneiden henkilöiden yhteismäärällä, saadaan täydennyskoulutuksen välittömiksi kokonaiskustannuksiksi noin 36,2 miljoonaa euroa vuonna 2005. Sekä kokonaiskustannukset että kustannukset henkilöä kohden laskettuna ovat kasvaneet. Eniten kokonaiskustannusten kasvuun on vaikuttanut täydennyskoulutukseen osallistuneiden määrän kasvu.

Edellä mainitut kustannukset eivät sisällä täydennyskoulutukseen osallistuneiden koulutusajan palkkoja. Täydennyskoulutuksesta aiheutuneita kokonaiskustannuksia laskettaessa tulee kuitenkin ottaa huomioon koulutukseen osallistumisen vuoksi menetetty työpanos. Koulutusajan palkat on tässä laskelmassa saatu kertomalla koulutuksessa olleiden arvioitu keskimääräinen päiväpalkka keskimääräisillä täydennyskoulutuspäivillä ja kertomalla saatu tulos täydennyskoulutukseen osallistuneiden lukumäärällä. Näin laskien menetety työpanoksen kustannuksiksi vuonna 2005 saadaan ilman välillisiä työvoimakustannuksia noin 57 miljoonaa euroa ja välilliset työvoimakustannukset mukaan lukien noin 74 miljoonaa euroa.

LIITTEET 1 Tiedustelun tulokset
2 Tiedustelulomake